

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglasi: enostopne mm vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAV

Uredništvo:
Wolfova ulica 1/A. Telefon 360
Uprava:
Marijin trg 8. Telefon 44
ne vračajo.
priložiti znamke
odgovor.

Afera Jadr. banke v Trstu.

JADRANSKA BANKA V TRSTU JE ZOPET V CELOTI VSPOTOVILA SVOJE POSLOVANJE. — PROGLAS UPRAVNEGA SVETA.

Trst, 3. avgusta. Jadranska banka v Trstu je danes zopet vspostavila v celoti svoje poslovanje. Promet je normalen. V zvezi s tem je upravni svet Jadranske banke v Trstu objavil nastopni komunikacije:

»Podpisani upravni svet Jadranske banke v Trstu je od danes naprej vspostavil normalno poslovanje blaginjav zavoda. Dejstvo, da uvedena sodna preiskava še ni končana, onemogoča podpisnemu upravni svetu, da bi izrekel kakršnokoli sodbo glede obdolžitve, ki tvorijo predmet preiskave. Podpisani upravni svet pa izjavlja, da si pridržuje postopati z vso strogostjo proti lastnim uradnikom, glede katerih bi izhajala kakršnakoli odgovornost

K aferi Jadranske banke.

UTIS IZJAVE UPRAVNEGA SVETA JADRANSKE BANKE V TRSTU. — PRAVI VZROK KAMPANJE PROTI JADRANSKI BANKI.

Proglas, katerega je upravni svet Jadranske banke v Trstu objavil danes ob enem z uspostavitvijo celokupnega poslovanja zavoda in ki ga priobčujemo zgoraj, je napravil, kakor se nam poroča iz Trsta, v vsej tamošnji javnosti, posebno pa v trgovskih in finančnih krogih najbolj vtič, kakor je pred par dnevi osonila vest o nezgodah in tenzijoznih obdobjih, ki so tako hlučkomšljeno, v masčevalni strasti in v sled neodgovornega ščevanja od izvestne strani, bile vrzene v javnost proti denarnemu zavodu, ki v vsem tamošnjem trgovskem svetu posebno pa v jugoslovanskih krogih uživa najbolj ugled. Tembolj je osonila v tej zvezi okolnost, da se je zadeva, — ki predstavlja morda, kakor izhaja iz prve površne preiskave, nekorektnost v poslovanju nekaterih uradnikov zavoda, ki jo bo treba še natančno ugotoviti, nikakor pa ne kaže obširne afeje iz skandalozne kronike, — da se je zadeva z nekako točno poslujočim in kakor bi izgledalo že v naprej pripravljenim aparatom istočasno in neposredno po podani ovadbi razblijala in razširila po vseh vetrovih, po Italiji, Avstriji, da celo v Ameriki, na last non least, petom edinega, od Jadranske banke od njegove ustanovitve do sedaj gotovim, znanim časom podpiranega ter najbolj jugoslovansko-nacionalističnega lista »Jutro«, po Sloveniji!

Uradnik Kolumbić, katerega je nastavljal na njegovo prošnjo radevolje prestavil v Trst ravnatelj Kamenarović, kateremu ni nikdar kaj škodoval, paš pa koristil, je v svojo vsekakor prezagljeno, če ne suflirano in podtaknjeno ovadbo za lase privlekel popolnoma neprizadetega ravnatelja Kamenarovića le z zvito podtaknjeno domnevo, da je baje on dirigiral »ponaredbe« v knjigah, v svrhu morda, da se zavod, ki obratuje s milijardami, okoristi na škodo italijanskega erarja z dvema milijonoma kron. Zato je tudi jasno in naravno, da je splošno zavračanje bančnih uradnikov, Italije v svo-

že radi dejstva samega, da so izvršili spremembe v bančnih knjigah, zlasti pa proti onim, glede katerih bi se ugotovila sploh kakršnakoli kaznjiva dejanja. Podpisani ugotavlja na lastno odgovornost, da okolnost, ki tvori predmet sodne preiskave, kakor tudi iz nje izhajajoče eventualne posledice nikakor ne morejo preudicirati moralnemu in finančnemu položaju banke, katere, trdno se naslanjajo na zaupanje svojih klientov in vredna popolnega uvaževanja od strani vse javnosti in državni oblasti, nadaljuje svojo pot veskosti korektnega trgovskega poslovanja. Trst, 3. avgusta 1922. Upravni svet Jadranske banke — Trst.

jem komunikacije, ki so ga prinesli tržaški listi, obsejal samovoljno postopanje svojega člana Kolumbića in odklonil vsako odgovornost za ovadbo in solidarnost v tem pogledu z njim.

Vedno bolj jasno se vidi, da je cela umetno organizirana gonja proti Jadranski banki in njenemu ravnatelju Kamenaroviću skuhana iz podle masčevalnosti v dobro znani domači kuhinji. Stoji se naravnost človeku, da gre masčevalna zagreznost naših ljudi tako daleč, da nastopajo v objemu s italijanskimi nacionalisti proti zavodu, katerega delnice so tudi danes skoro izključno v jugoslovanskih rokah, in kar je višek ironije, po največ v rokah pripadnikov demokratske stranke v hrvaškem Primorju, in Dalmaciji in v Sloveniji. Zlati viri Jadranske banke v eri Praprotnika, Kavčnika in dr. Žerjave so pač za gospodo okoli »Jutra« vsahtili in bili jih vsekakor tudi dejstvo, da marsikak gospod mladine danes ni več upravni svetnik in marsikak podjetju, kjer ima Jadranska banka glavno besedo.

Mnogo je gnilega v naši državi. Toda tako daleč se nismo, da bi se s takimi manevri prikrila ali celo pozabila svincena alera Jutrovec in njihovih varovancev, v katero je pred nedavnim časom z bengalsko lučjo posvetil s podpisom, pred vso javnostjo, ravno ravnatelj Ciro Kamenarović. Kakor čujemo, se nahajajo sedanjí generalni ravnatelj »Slavenske banke« A. Praprotnik, njegov namestnik dr. J. Kavčnik et consortes v kazenski preiskavi radi zločina goljufije, in pride stvar seveda pred poroto, ako pri nas sploh še velja pravica več kot sila in zahrbtno intrigantstvo razkrinkanih nacionalnih pljavk v objemu z našimi najhujšimi narodnimi sovražniki.

Fiat iustitia! To načelo smo vedno in je bomo vedno zastopali in isto pot bo šel naš list tudi sedaj, brez ozira na politično prikladnost krivcev.

veril: Usojam si sporočiti narodni skupščini, da niti predsednik, niti narodna skupščina sama ni nikakor mislila žaliti zastopnike časopisja, posebno ne onih, ki izvršujejo v parlamentu poročevalsko službo, ki so sodelovali ves čas, odkar obstoja ustavodajna in zakonodajna narodna skupščina. Predsedništvo narodne skupščine je nameravalo povabiti k temu večeru poslance in poročevalce kot enakopravne in jim prirediti večerjo, pri kateri bi bili novinarji s poslanci ravnopravni. Tako sem hotel to stvar urediti. Vendar pa sem bil radi vednih sej tako izčrpan, da se z vprašanjem prireditve absolutno nisem mogel osebno baviti. V sled tega sem moral ta arrangement prepustiti uradnikom in jasno je, da uradniki iz isega vzroka stvari niso mogli izvesti, vsled česar je prišlo do neprimetnega dogodka. Ni se pač moglo vse izvršiti, kakor je običajno pri takih prilikah, o čemer se morejo gospodje novinarji osebno prepričati. Že se je približal čas večerje in še ni bilo na mizi sedežnih listkov. Ako bi bili ti listki izdani v postranskih prostorih, katere so zasedli uradniki narodne skupščine in novinarji, tedaj bi protest novinarjev razumel. Tako pa ni bilo časa določiti sedeže za posamezne osebe ter so poslanci sedli na svoja mesta brez kart. In sicer v večjem prostoru. Ker ni bilo v tej dvorani več prostora, ni ostalo več mesta za novinarje. Ko sem aranžiral ta večer sem izrekel uradnikom željo, naj se poslanci in novinarji med seboj pomešajo. Znova zatrjujem, da ni imel nihče, najmanj pa jaz namena podcenjevati poročevalcev.

Skupščina zopet brez kvoruma.

Nato so ministri odgovarjali na nekatera manj važna vprašanja, na kar je narodna skupščina prešla na dnevni red. Na dnevnem redu je bil predlog o izpremembi zakona glede samouprav. Poslanec Šimrak je zahteval poimensko glasovanje, ki se je tudi izvedlo. Pri tem je bilo ugotovljeno, da je navzočih le 134 poslancev, radi česar je bila seja zaključena, ker ni bilo kvoruma.

SPOR MED VLADO IN ODESKOM ZA VOJNO ODŠKODNINO.

Beograd, 3. avgusta. (Izv.) Med vlado in odeskem za vojno odškodnino je prišlo do spora in sicer radi tega, ker stoji vlada na stališče, da morata živati država in posamezne osebe enaka prava. Odesk je mnenja, da se mora najprej odškodovati posamezne osebe in potem šele država. Ker ni moglo priti do sporazuma, se to vprašanje predloži parlamentu, ki se bo moral izjaviti za eno izmed obstoječih mnenj. Ako bi prodrla mnenje opozicije, poda vlada prejkone svojo ostavko.

MINISTER ZA IZENAČENJE ZAKONOV PRI KRALJU.

Beograd, 3. avgusta. (Izv.) Včeraj je odpotoval na Bled minister za izenačenje zakonov dr. Marko Trifković, da poroča kralju o proračunu za uradnike, kakor tudi o predložitvi konvenciji z Italijo. Hkrati izroči kralju listo državnih svetnikov.

Borzna poročila.

Curij, 3. avgusta. Berlin 0.615, New York 526.25, London 23.41, Pariz 42.90, Milan 23.975, Praga 12.90, Budimpešta 0.175, Zagreb 1.55, Bukarešta 3.25, Varšava 0.08, Dunaj 0.00875, avstrijske krome 0.0125.

Berlin, 3. avgusta. Dunaj 1.33, Budimpešta 33.70, Milan 37.6525, Praga 2057.40, Pariz 6791.50, London 3755.30, New York 828.96, Curij 1595.5.

Praga, 3. avgusta. Dunaj 0.0415, Berlin 4.65, Rim 1.8225, avstrijska krona 0.09, Italijanska lira 181.25, Budimpešta 1.50, Pariz 330.25, London 181.25, New York, 40.55, Curij 778.50.

Beograd, 3. avgusta. Berlin 19.45, Bukarešta 58.50, Italija 373.50, Pariz 605, Švica 1318, Dunaj 0.155, London 360, Praga 203, Valute: nemška marka 14, češkoslovaška krona 196, avstrijske krome 0.25.

Zagreb, 3. avgusta. Devize: Dunaj 0.1425—0.145, Berlin 9.25—11.25, Budimpešta 3—3.75, Bukarešta 55—57.50, Italija 374—376, London 373—375, New York 0—83, Pariz 678—685, Praga 234—205, Švica 1575—1600. Valute: ameriški dolarji 81—82.50, avstrijske krome 0—0.20, češkoslovaške krome 194—0, naolondor 295—0, francoski franki 670—675, Italijanske lire 370—372.50.

Sestradani tirjajo svoje pravice.

Z naredbami se deli pravica in krivica. Pri nas žalibog predvsem krivica. Z največjimi boji so dosegli pred meseci javni nameščenci, da so se zvišale draginjske doklade. Veliko niso zalegle zvišane draginjske doklade, ker se od daleč niso odgovarjali prejemki vedno večji in dnevno naraščajoči draginji.

Javni nameščenci imajo sedaj povprečno mesečne plače 2500 do 4000 kron. Da s tem denarjem ne more nihče vsaj za silo preživljati sebe, kaj šele družino, bo vsakomur jasno.

Kakršno plačilo, tako delo. Prav nič se ne smemo čuditi, da pri teh plačah ne funkcijonira javna uprava. Kako tudi! Noben javni nameščenec se ne more z vso vestnostjo posvetiti svoji službi, ker ga vsepovsod zalezuje skrb za vsakdanji obstanek. Doma se mu prikazujejo pretresljive scene pomanjkanja trpeče družine, po cestah ga love upniki in v uradu so vse njegove misli osredotočene na to, kako bi poleg svojih službenih prejemkov zaslužil nekaj kron, da ne pogine on in njegova družina kot sestradan pes na cesti.

Vsaka država, ki polaga važnost, da ima nekorumpirano uslužbenstvo, bo uslužbence dobro plačala. Le potem ima država tudi pravico zahtevati, da uslužbenec vrše svojo službo vestno in brez podkupovanj. Pri nas so pa vodilni krogi očividno drugega mnenja. Iz neštetihi afer nam je znano, da se vodilni krogi sami ne branijo bakšisa. Zato se ne smejo tudi razburjati, če njih uslužbenstvo krene na nesolidna pota. To tem manj, ker si uslužbenec s »pridobitimi« stotaki ohranjuje samo skromen obstanek, dočim »vodilni« grabijo milijone za potratno življenje. Zastrpljevanje javne morale se vrši od zgoraj — pri porodici!

Vendar se mora priznati, da ogromna večina uslužbencev še ni sledila zgledom svojih gospodarjev. Vsaj v Sloveniji ne! Iz ljubezni do ljudstva in države. Nevarnost je pa velika, da se to zgodi. Če je človek lačen, če očeta hiraio otroci in plaka žena, potem ni čuda, če nekega dne pade pod križem trpljenja ter zagradi za vsak kos kruha in naj se mu nudi od kjerkoli že.

Sedanja naredba o draginjskih dokladah pa še prav posebno tepe nižje javne nameščence, za katere se je uvedlo takozvano maksimiranje. Kolikokrat se je že proklete maksimiranje in koliko gneva se je izlilo iz vrst najbednejših proti onim kapitalističnim izrodkom, ki so ubili eksistenčno pravico neštetihi družin.

Nižjim javnim nameščencem se je z zadnjo naredbo o draginjskih dokladah odvzelo še tisto, kar so že imeli. Brez vsakega vzroka in utemeljitve se je nižjim javnim nameščencem odvzela pravica dobivati draginjsko doklado za vse svoje družinske člane.

Poduradniki, oficijonti in sluge dobe po naredbi draginjske doklade samo zase, za ženo in za enega otroka. Če je družina še tako številna, če ima nižji uslužbenec še toliko otroh, dobi draginjsko doklado samo za enega. Tako se je v neštetihi slučajih zgodilo, da ima po novi regulaciji nižji javni nameščenec še manj plače kakor lansko leto, akoravno je draginja neprimerno večja. Pri-mero, da bo vsakomur jasno: Poduradnik s šestimi otroki ima danes prejemkov za 320 K manj, kakor decembra lanskega leta in 3000 K manj kot bi moral imeti meseca aprila tega leta, če bi dobival za vse družinske člane doklado ter znašajo po regulaciji vsi njegovi prejemki okrog 3500 K mesečno. Radi bi poznali tistega umetnika, ki bi se lahko izumetničil pri družini osmih oseb trideset dni s tritisočpetsto kronami.

Vladujočim se vse te obupne razmere javnih nameščencev zde popolnoma v redu. Ne brigajo se za izstradano javno uslužbenstvo. Glavna skrb jim je, da gladijo svoje rejene trebuhe in kupujejo svojim metresam vile in avtomobile. Res, balkansko-turske razmere!

Se v tem zasedanju se bi morala sprejeti nova službena pragmatika za javne nameščence, ki bi poleg drugega uravnala tudi prejemke, odgovarjajoče draginji. Kakor pa vsa poročila zatrjujejo, se bo iz »tehničnih« ozirov odložilo razpravo o službeni pragmatiki za jesensko zasedanje. Kapitalističnim vladnim mogotcem se mudi v letovišča in kdo naj potem razpravlja o bedi najbednejših. Za sprejetje dolarskega posojila ni bilo »tehničnih« ovir, ker tam se je »zaredilo« lepe novce, dočim je službena pragmatika zadeva nezadovoljne stradal-joče pare, ki nič ne nese!

Toda motijo se gospodje demokraci in radikali. Vsakega potrpljenja mora biti enkrat konec. Vsi javni nameščenci morajo zaključiti svoj energični: do tu in ne dalje! Dovolj dolgo se je zavlačevala ureditev prejemkov javnih nameščencev! Takoj in brez odloga mora sklepati o tem narodna skupščina, če ne bo nastal vihar, ki bo pretresel temelje države. V zadnji uri se naj streznejši radikali in demokraci pri svojem blaznem početju, ki tira tisoče izgledovanih družin do obupnih dejanj!

H koncu še to! Oficijelni demokratski list v Sloveniji »Jutro« je zadnjih zapel milo pesmico o krivicah, ki se gode javnim uslužbencem. Večje žurnalistične perfidnosti si ne moremo misliti! Kljika, ki je soodgovorna na bedi javnih nameščencev, se drzne še norčevati iz bede zapuščenih. Drugače kot norčevanje ne moremo imenovati govorjenje o javnih nameščencih od strani ljudi, ki bi lahko pomagali, pa nečajo. Če pa ne morejo, potem naj pa nečedni beograjski družbi obrnejo hrbet, ker še le potem bomo lahko smatrali njihovo zavzetost za javne nameščence kot iskreno.

Dokler pa samo hinavsko zavijajo oči in govore o tehničnih težkočah, taklika časa so pa varalice javnega mnenja in sovražniki javnih nameščencev.

Podkupljeno glasovanje za ustavo.

Sarajevo, 3. avgusta. (Izv.) Voditelj muslimanske organizacije dr. Spaho bo stal vii Stojanu Proticu pismo vprašanje, v katerem bo zahteval, naj se odkrito izjavi, kateri poslanci v splošnem in kateri

radi akta sabotaže. Pri tem je bil kurjač ubit, dve osebi pa sta bili ranjeni. V Vigerano je bila poskodbena delavska zbornica.

PRED KONCEM ŽELEZNICARSKA STAVKE V AMERIKI.

Chicago, 3. avgusta. (Izv.) Reuterjev urad javlja: Voditelji stavke v železniških delavnicah so se izrekli za sprejem predloga predsednika Hardinga za konec stavke.

Iz narodne skupščine.

Uradniška pragmatika.

ZAKON O URADNIŠKI PRAGMATIKI SE JE IZROČIL ZAKONODAJNEMU ODBORU. — FINANČNI MINISTER O URADNIŠKI PRAGMATIKI.

Beograd, 3. avgusta. (Izv.) Na današnji se narodna skupščina je naznanil predsednik dr. Ribar, da je minister za izenačenje zakonov predložil narodni skupščini uradniški zakon, da se stavi na dnevni red in izroči v pretes zakonodajnemu odesku. Besedo je povzel poslanec Lazić, ki je poročal narodni skupščini o naziranju svojega kluba in zahteval, da se ta zakon reši v parlamentu rednim potom, ker je potrebna daljša debata o tem vprašanju. Minister pravosodja Marković je nato odgovoril, da je to emoten zakon, s katerim naj se zenači uradništvo vse države. Vsi obstoječi uradniški zakoni naj se razveljavijo, za to pa je nujno potrebno, da se sprejme ta zakon. V imenu vlade je izjavil, da mora iti zakon skozi zakonodajni odesk. Zakon se je izročil zakonodajnemu odesku. Na to je dr. Ribar sporočil, da je finančni minister dr. Kumanudi predložil narodni skupščini zakon o direktnih davkih.

Beograd, 3. avgusta. (Izv.) Finančni minister dr. Kumanudi je

Žalitev novinarjev.

PREDSEDNIK SKUPŠČINE SE OPRAVIČUJE.

Poslanec Barić je interpeliral predsednika o dogodkih, ki so se pripetili povodom parlamentarnega

večera v hotelu Petrograd, ob kateri priliki so bili novinarji užaljeni. Predsednik dr. Ribar je na to odgo-

Močemo izvesti zločin na državi?

Dokler ni svobodne reške države, ne razgovarjamo o konzorcijih!

Pod tem naslovom prinaša zagrebška »Slobodna Tribuna« članek, ki ga podajamo v izveščku.

Te dni se vrši v notranjem ministru sestanek, ki proučava reško vprašanje. Glavna naloga te razprave je vprašanje reškega konzorcija. Že pred dvema mesecema nam je poročal dopisnik iz Genove, da se je naša delegacija v Sv. Margheriti odšla luki Barosu, da si nam je luka bila zajamčena z rapalsko pogodbo in potrjena s Sforzovim pismom. V tej zvezi je tedaj naša delegacija pristala na ustanovitve posebnega italijansko-češko-jugoslovanskega konzorcija. Kaj pomeni takšen konzorcij? Ta konzorcij pomeni dejanski atentat naš prekomorski promet. Znači, da predamo ta naš promet popoln in izključni kontroli Italije. Za nobeno ceno ne smemo dovoliti, da radi Italije, radi posameznih interesov izdamo narodne in državne interese naše domovine. Na to vprašanje bo odgovorila naša delegacija, ki ima nalogo sankcionirati v Sv. Margheriti zaključena pogajanja. Mi se vprašamo, ali je mogoče v današnjih pili-kah skleniti konzorcij z Italijo? Pod nobenimi pogoji! Za tak konzorcij ne obstoja danes noben predpogoj. Glavni in edini predpogoj bi bil svobodna in neodvisna reška država. Kajti samo s svobodno in neodvisno reško državo smo v stenu sklopiti trgovinske in ostale dogovore. Že pred rapalsko pogodbo se je Italija obvezala priznati neodvisnost Reke. Tako je n. pr. brzojavil grof Sforza 31. oktobra 1920 ital. poslanika v Londonu: »Za Reko se obvezujemo spoštovati popolno neodvisnost suverene države.« Četrty odstavek rapalske pogodbe pa začenja: »Kraljevina Italija in kraljevina Srbija, Hrvatov in Slovencev priznavati popolno svobodo in neodvisnost reške države in se obvezujeta spoštovati jo za vse čase.« Ko se reški diktator D'Annunzio ni hotel pokoriti tej obvezi, je Giolitti-Sforza vlada za Božič 1920 poslala proti njemu vojsko kar je zahtevalo na obeh straneh preko 1500 mrtvih. Sledeča vlada Bonomi-Deta Torretta je pa že začela goziti te obveze. Poveljujočemu generalu na Reki Amanteju je zapovedala, da sevestrira za Italijo reške železnice in pristanišče. Ta sekvester je veljal zakonsko izbrani Zanellovi vladi. Italija je s tem hotela dokazati, da se neče nikdar odreči svojih oblastih na Reki. Pri razpravah v Sv. Margheriti se je nato pojavila misel italijansko-reško-jugoslovanskega konzorcija in sicer točno po tem, ko je Italija uničila neodvisnost in svobodo reške države s sekvestrom reških železnic in pristanišč. Ali je v takih razmerah mogoče sestaviti konzorcij? Danes je samostalnost reške države uničena. Njena legalna vlada in konstituenta sta progani. Kako naj nastopa Reka kot veljavni, pravni kontrahent? Kakšna jamstva nudi Italija, da bo izvrševala eventualno pogodbo glede konzorcija, če je pa dosedaj pogazila vse obveze, ki jih je prevzela svedano, samovoljno in brez vsakega pritiska. Iz tega sledi, da ni mogoče govoriti o konzorciju, dokler se ne vzpostavi popolna svoboda in neodvisnost reške države. To se pravi, dokler Italija ne izpolni svedane obveze rapalske pogodbe.

All ste že član

Jugoslovanske Matice?

Rečena in prebivalstvo z enim imenom

V poslednji številki »Avtonomije« je napisal univ. prof. dr. Gavazzi članek o »jugoslovanstvu«. Na ta članek moram odgovoriti že vsled tega, ker ne vsebuje stvarnih, novih podatkov o sporu med takozv. slovenstvom in jugoslovanstvom, marveč je bolj nepregleden izliv ogorčenja proti jugoslovanskemu gibanju, kot ga je zastopala demokratska stranka in pa velikosrbska politika v naši ujedinjeni državi. Jugoslovansko gibanje je bilo v rokah navedenih dveh vrst propagatorjev publicistično orodje za vtemeljitev sedanje centralistične, velikosrbske ustavne politike in olepšava vladajoče koruptne, nedemokratske, nasilne razmere notranje uprave.

V poslednjem času pa se je med nami pričelo napadati jugoslovansko gibanje kot tako ter smešiti posamezne stavke, med katere spada tudi zahteva po skupnem državnem in nacionalnem imenu prebivalstva, ki prebiva na ozemlju SHS. To je tisto, radi česar ne moremo soglašati z izjavo

„Poštenjaki“ so si povsod enaki!

Včerajšnje »Jutro« ponatiskuje vest beograjske »Pravde«, v kateri se trdi, da je Jadranska banka kupila »Jugoslavijo«. Dasi jutrovcji prav dobro vedo, da je »Jugoslavija« prešla v roke Jugoslovanskega novinskega d. d. v Zagrebu, ki nima prav ničesar skupnega z Jadransko banko, jo vendar servirajo še enkrat svojim čitateljem. Toda konjsko kopto omenjene novice šele pride. »Pravda« in za njo njen ljubljanski pobratim »Jutro« namreč hinavsko zavije oči in vprašuje, če se ni morda to zgodilo z denarjem, za katerega je baje tržajška Jadranska banka oškodovala italijanski erar in če se ni morda vsled tega angažiral dr. Rybar v Rimu za banke in ne za druge. Ker je vlada poklicala sedaj dr. Rybara v reško komisijo, da zopet izrazi njegove odlične diplomatske zmožnosti, mu je s tem seveda dala največje zadoščenje proti vsem napadom demokratskih listov, ki so ga na podoben način napadali. To pa tem poklicnim denunciantom seveda ni prav. In v svoji brezmejni predrznosti gredo ti »poštenjaki« tako daleč, da zahtevajo, da se odstavi dr. Rybara od njegovega položaja v reški komisiji.

Vemo prav dobro, da bi bilo to dr. Rybaru silno ljubo. Mislijo, ki mu jo je poverila vlada ravno v trenutku, ko je odprl svojo odvetniško pisarno v Ljubljani, kjer je preobložen z delom, je dr. Rybar prevzel z teškim srcem, odklanjajoč se edino svoji ljubimci do naše države, ki mu je narekovala tudi to žrtve. Odzval se je vladnemu pozivu kljub temu, da je s tem prevzel velike materijalne žrtve, samo da pomaga po vseh svojih močeh bežim bratom, ki trpe pod italijanskim suženjstvom. Skrajno netaktno, da ne rečemo perfidno je vsled tega, da ga sedaj napadajo demokratski, torej vladni listi, listi one vlade, kateri v korist države in naroda stavi dr. Rybar svoje moči na razpolago in to kljub temu, da so ga njegovi prijatelji resno opozarjali, da naj se ne pusti izrabljati od vlade ter obenem napadati od vladnih listov.

Vrhunec nesramnosti omenjenih listov pa je, da zahtevajo na podlagi od njih smiselnih iznesenih sumnic, za katere nimajo niti najmanjšega dokaza in v katerih ne morejo navesti niti enega samega dejanja, da se dr. Rybar odstavi od svojega položaja. To so listi, ki imajo na vesti Pribečevića in dr. Žerjavi. Proti obema so bile v javnosti izrečene od verodostojnih ljudi teške obdolžitve in te obdolžitve so bile podprte z takimi dokazi, da bi v vsaki drugi državi posegel v stvar državni pravdnik. Pribečeviću je očital bivši ministrijski predsednik in eden prvih voditeljev radikalne stranke Stojan Protić zvezo z iniciatorjem atentata na svojega ministrskega kolega Draškovića, ki se je, kakor bo našel čitateljem še v spominu, končal s smrtjo slednjega. Proti dr. Žerjavu pa je generalni ravatelj Jadranske banke, torej nepolitični človek, v imenu celokupnega upravnega odbora tega največjega gospodarskega zavoda v Jugoslaviji iznesel v javnosti teške obtožbe, ki so naši javnosti še dovolj v spominu, da nam jih tukaj ni treba porajati. In niti Pribečević niti dr. Žerjav se niti za trenutek nista domislila, da bi bila njihova sveta moralna dolžnost napram narodu in državi, da takoj odstopita od svojega mesta, dokler se stvar ne razčisti pred sodiščem. Obtožbe dr. Žerjavu so tako tehtne, da mu niti demokratski klub ni hotel izjaviti zaupnice, temveč je sklenil, da bo počakal na izid obravnave pred sodiščem. In ta

človek, ki ne uživa zaupanja niti med lastnimi tovariši več, ta človek ni odstopil, njegov list in z njim v zvezi stoječe časopise pa zahteva na podlagi v njegovih redakcijah izmišljenih vesti, da dr. Rybara odstavi vlada od mesta, ki mu ga je ona sama ponudila. Pač predrznost in infamija, ki se jo redkokdaj doživi tudi v naši zastrupljeni politični atmosferi.

Popolnoma gotovi smo, da bo dr. Rybar takoj položil svoje mesto v reški komisiji, če mu bodo to dopuščali narodni in državni interesi. Ker mož je drugačnega kova, kot kak Pribečević ali dr. Žerjav.

Hkoncu naj približemo še eno »Jutrovo« — skoraj je odveč dostavljati — laž. »Pondeljkov« brat in naslednik si pusti namreč iz Beograda — v resnici od svojih lastnih redakcijskih miš — poročati, da je odšel dr. Rybar v Beograd, da pojasni, zakaj je bila pri rimskih pogajanjih upoštevana Jadranska banka, dočim so zadruge odšle praznih rok. Konstatiramo, da je odšel dr. Rybar v Beograd na brzojavni poziv vlade, da sprejme instrukcije za delovanje v reški komisiji. Kam »Jutro« meri s svojim zlaganim poročilom, to bo pač vsakemu, posebno pa našim Primorcem, popolnoma jasno.

»Poštenjaki« so si pač povsod enaki, v Beogradu kakor v Ljubljani, pri »Pravdi«, kakor pri »Jutru«.

Aktuelno stanje knjigoveške stavke!

Dolgotrajna stavka knjigoveškega delavstva, ki je bila tudi posreden vzrok zadnje delne stavke tiskarskega delavstva, je prišla v popolnoma nov štadij.

Politične vesti.

Po sestanku v Lijidžah.

»Nedejni Glasnik« piše: Po sestanku v Lijidžah se je vršila konferenca dr. Jose Smolake v Splitu, kakor tudi številni sestanki in predavanja radi prijav za kongres v Zagrebu meseca septembra. V tem pravcu sta delovala v poslednjih dneh dr. Smolaka in dr. Tomljenovića. Razpravljala sta z velikim številom javnih delavcev o načinih, s katerimi naj bi se akcija intelektualcev, započeta v Lijidžah, uspešno nadaljevala. Gre za to, da se uvede v dejansko življenje zdrava misel, kateri celo protivniki ne morejo drugega oporeči, kakor da dvornijo, da bi mogel plonizem intelektualcev imei praktično vrednost. V javnosti se je to akcijo spravilo v zvezo z vrenjem v demokratski stranki. Toda stvari stoje drugače. Kar se sedaj dogaja v demokratskem klubu je starejšega datuma. Že od kongresa demokratske stranke v jeseni l. 1921 so se naglaševale težnje za novim kurzum v hrvatskem vprašanju vsled česar so nastopili v klubu načelni razdori. Gospod Pribečević je v vseh vprašanih zastopal konservativnost. Ker je pa med tem časom vodil v vladi glavno besedo, je marsikdaj deloval brez soglasja s klubom. Tako je prišlo do tega, da je Pribečević začel soglašati s Pašićem proti stališču stranke, čije predstavniki je bil v vladi. Slučaj pa je, da soglašala akcija sestanka v Lijidžah s težnjami velikega dela demokratov. Politika demokratske stranke bi se morala od vsega začetka gibati v sredini, na katero so pokazali intelektualci v Lijidžah: Na eni strani proti Radičevemu hrvatskemu bloku, na drugi strani pa proti srbskemu; radikalnemu bloku, ki ga vodi Pašić. Nekateri predstavljajo načelni razdor v demokratski stranki kot osebne nestrpilnosti. Najboljši dokaz proti temu pa je razdor med Pribečevićem in Davidovićem, ki ni osebno vpraša-

Včeraj so se vršila na vladi pogajanja delegatov knjigoveškega delavstva in knjigoveških mojstrov, katerim je prisostvoval vladni zastopnik dr. Skubic. Pogajanja so zbog velikušnega popuščanja delavskih zastopnikov tekla tako ugodno, da je bil tarif obojestransko sprejet. Popuščanja pa je bilo s strani delodajalcev veliko manj in na neprimerni izjavi, zastopnikov knjigoveških mojstrov, da ne bodo sprejeli vsega stavkajočega delavstva nazaj v delo, so se pogajanja razbila.

Glavne poteze vzrokov odpora s strani knjigoveških mojstrov so sledeče:

Ko je organizacija grafičnega delavstva stavila Zadrugi knjigoveških mojstrov za Slovenijo tarif za knjigoveško delavstvo v pretres, se je ona dosledno izražala, da o kakem tarifu ne more biti govora. To so izjavljali zato, ker so bili prepričani, da knjigoveško delavstvo med seboj ne bo složno, če pride do ostrejšega spora. Sedanja stavka pa je pokazala, da je bilo to upanje ničevno in so bili vsled tega knjigoveški mojstri prisiljeni sprejeti tarif. Da se pa osigurajo za vboodoče in zrahilajo delavske vrste, so stavili tako nemogočo zahtevu, na kateri so se včerajšnja pogajanja razbila.

Žal, da je prišlo do tega trdoglavega nastopa knjigoveških mojstrov, ker so s tem prisili vse grafično delavstvo, da zopet stopi kompaktno v stavko. Ker so se ta pogajanja razbila, stojimo bržkone pred generalno stavko vsega grafičnega delavstva v Sloveniji, zaradi česar tudi ne bo moglo izhajati časopise.

Slovenska javnost bo za to stanje znalo iskati prave krivice!

nje, temveč načelno nesoglasje. Prvi zastopa načela resnične demokracije, drugi pa idejo vladnega konzorcija za vsako ceno.

Podkupovanja.

Afero Benin so odpravili kot šalo! Afero Popadić pa hoče krivce potlačiti s senzacijami, v katerih obtožuje zemljoradniško stranko, da je v zvezi z boljševiki in Bolgari. Toda izjava posl. Jeremića je točna in jasna. Ta trdi odločno, da mu je Popadić pomnil 50.000 Din., ako glasuje za ustavo. Posl. Jeremić je sotrudniku »Vremena« izjavil sledeče: »Od ankete komisije bom zahteval, da me duhovnik pred in po izjavi zapriše, kajti na drug način ne morem dokazati, da je vse resnica, kar sem trdil. Posl. Diša Popadić se je z menoj šetal na skupščinskem balkonu in mi nudil 50 tisoč Din., ako glasujem za ustavo. Rekel mi je, da ga je pozvala neka osebnost vladne večine, naj me pridobi zato, da zberem čim več poslancev za glasovanje, za kar bom prejel denar. Ime te osebnosti bom povedal anketni komisiji. Jaz pa sem to njegovo ponudbo kategorično odbil.« Brez dvoma bodo osebe, ki so naročile Popadiću podkupovati poslance, storile vse, da ga izvlečejo iz afere. Že radi samih sebe. Kajti preiskava bi se v nasprotnem slučaju morala raztegniti tudi na osebe vladne večine, ki so ga vzpodbujale k podkupovanju. Javna morala in ozdravljenje naših razmer pa zahtevata, da se ta afera ne zabriše kar tako, marveč da se javno razpravlja in krivci obsodijo.

Jutro in uradniška pragmatika.

Vedno večja postaja beda vseh javnih nameščenecv in vedno bolj številne so prošnje teh trpinov današnje dobe za postranski košček kruha. Vsakomur bo vendar jasno, da

državni nameščenec po maksimiranju dražinskih doklad in pri vedno rastoči dražnji nikakor ne more shajati s svojim zaslužkom, ko je težko shajal že pred tem maksimiranjem. Ko sta narodno socialistična poslanca nastopila v narodni skupščini za očrpano maksimiranja dražinskih doklad in je vsa opozicija bila za to, da se temu predlogu pripozna nujnost, so bili ravno demokrate iz »Jutrovega« tabora tisti, ki so šli preko nevzdržnega položaja vseh javnih nameščenecv in glasovali proti nujnosti. S tem so seveda ukinitve te nesreče za vse državne nameščenice zavlekli v nedoglednost in sam nadležni minister je izjavil, da ima zopet eno leto časa za rešitev tega tako perečega vprašanja. Včerajšnje »Jutro« pa trdi z drznim čelom, da je opozicija proti nujni rešitvi uradniške pragmatike. Ne gospodje, na ta način ne boste slepomišli, ker tudi uradništvo prilaja do spoznanja, odkod izvira vsi njegova nesreča. Opozicija ni proti nujni rešitvi, je pa proti površni in nepravilni rešitvi. In gospodje v zakonodajnem odboru se tako važnega vprašanja po dosedanjih izkušnjah ne more zaupati.

Kdo vzdržuje naše fašiste?

29. julija je prinesel »Hrvat« faksimile akta, s katerim pokrajinska uprava v Zagrebu odreja državnih bla-gajni, naj izplača jugofašistovski organizaciji 300.000 K.

Tako je pač pri nas. Za pokvarjene elemente, kojih cilj je zapeljati narod v državljansko vojno, ima vlada stotisoče. Naše bolnice pa se morajo zapirati, vrata univerzitetnih institutov zaklepati, socialne in karitativne ustanove morajo hirati, ker vlada nima kreditov! Imamo pač kulturne ljudi za ministre v Beogradu!

Kraljević Djordje v Beogradu.

V nedeljo je kraljević Djordje prispej v Beograd. V dobro informiranih krogih se govori, da se je kraljević Djordje vrnil v domovino radi ureditve svojega položaja kot člana kraljevskega doma. Poročajo tudi, da so prijatelji pregovorili kraljevića Djordja, naj se nastani v domovini in naj se na večjem posestvu bavi s kmetijs-tvom.

Gospodarstvo

POKRAJINSKA OBRTNA RAZSTAVA V MARIBORU.

(Od 8. do 17. septembra.)

Prijavni rok poteče dne 10. avgusta, na kar opozarjamo vse, ki se mislijo prijaviti. Po tem roku se prijave brezplačno ne sprejmejo več.

Lepaki so se danes razposlali. Prosimo vse tvrdke, katerim se je lepaki doposlali, da ga razobesijo na vidnem mestu.

Pooblaščenec tvrdke za izvršitev razstavnih del so: spedičija »Oriente«; slikarstvo: Horvat in Ambrožič; mizarstvo: Joža Volčič, Slovenska ulica 36; dekoracije: Blaž Jagodič, Aleksandrova cesta 45; oglasi: Oglasi zavod J. Sušnik, Slovenska ulica 16. Druge tvrdke niso upravičene izvrševati za razstavo teh del, ker so imenovane tvrdke pogodbeno vezane.

Na vajejska dela se polaga posebna važnost. Zato prosimo, ponovno vse mojstre, naj vzpodbujajo k temu svoje vajejce. Razstava vajejskih del je brezplačna. Prijave vpošilite najkasneje do 15. avgusta.

Novosadska produktna borza. Novi Sad, 1. avgusta. Pšenica baška nova 400.—, koruza baška 316.50.—, koruza baška, somborska okolica 316.50.—, Moka št. 0 587.50.—, moka št. 2 562.50.—, št. 6 512.50. Pšenični otrobi 187.50. Tendence stalna. 2 avgusta borza ni poslovala.

nji g. prof., ki tudi sicer niso na višku stvarnosti in točnosti. Vprašanje je, ali nasprotuje skupno državno in nacionalno ime za Srbe, Hrvate in Slovence Slovanstvu kot takemu, ali bo morebiti od takega skupnega imena trpela slovenska književnost, naši kulturni zakladi in pa teženje slovenske pokrajine po višji duševni kulturi v posodi slovenskega jezika tako škodo, da je treba odločno zavrniti imena »Jugoslavija«, »jugoslovanski«, itd.?

Ta dokaz se gosp. profesorju ni posrečil, ker ga niti poizkusil ni. Zanimivo pa je, kake kompetence podtikajo nekateri jezikoslovci kot takemu. Tako na primer se ne bi smela država SHS imenovati »Jugoslavija«, ker beseda ni pravilno jezikovno izpeljana, ravno tako se ne bi smelo imenovati prebivalstvo države SHS »jugoslovansko«, ker besedica jugoslovanski ni pravilno izpeljana. V ta preprič se seveda nočem spustiti, ker nam zadostuje prepričanje, da spada kompetenca filologije samo v slovnico in šolo ter da bo raba »Jugoslavije« in »jugoslovanski« prav v kratkem — v kolikor že ni — udomačena

v mednarodnem svetu, kakor tudi v domačem, notranjem jezikovnem prometu. Če bi stalno ostalo pri imenu SHS, tedaj bi bila naša država prva v svetovni zgodovini, ki bi nosila tak zveržen naslov.

Prof. Gavazzi trdi, da ime »Jugoslovane« ni nacionalno ime, ni naslov določene slovanske narodnosti, marveč zgolj topografski naziv, ki označuje samo krog, kjer stanujejo gotove slovanske nacije. To trditve g. profesorja si hočem danes od blizu pogledati. Če je prof. Gavazzi »Jugoslovane« samo topografsko ime, je nam še nekaj več in sicer je za nas »Jugoslavija« ime politično, mednarodno priznane državne tvorbe, ki obstoja že štiri leta. Drugič je za nas »jugoslovanski« ime nekega prebivalstva, ki živi tudi že štiri leta skupno javno, ter v neki meri tudi duševno življenje. Čudno je, da se gosp. prof. spodika nad državnoopravnim in notranje-političnim imenom »Jugoslovane«, medtem ko pripušča ev. topografsko rabo imena. Z rabami imen se namreč prav nič ne izpremeni vsebina slovenstva, srbstva ali hrvatstva. Kdor trdi teoretičen stavek, da

so tri narodi en narod, je seveda v zmoti. Kdor pa rabi skupno ime za dejstvo mednarodno priznane države in pa za dejstvo že tri leta vršečega se skupnega javnega in kulturnega življenja, ta se nahaja v popolni upravičenosti.

S smešenjem tega imena za ti dve poslednji dejstvi pa se smešita dejstvi sami, to je država, ki nam je dala po tisočletnem robovanju politično svobodo in recimo tudi nekaj kulturnih dobrin, ki jih prej nismo imeli (univerzo itd.) in pa skupno sožitje v eni državi.

Če imenujemo prebivalstvo, ki živi v okviru ene države, nacijo, tedaj smemo upravičeno govoriti tudi o jugoslovanski naciji. V tem poslednjem pomenu znači »Jugoslovane« tudi nacionalno ime. Zakaj se postavljam proti takim člankom? Zato, ker sem za jasnost in pa za stvarno kritiko na pravem mestu. Enotnost države in pa skupnost notranjega, javnega in kulturnega življenja je za nas neizpodbitno načelo. Drugo načelo je zahteva po pravilni notranji uredbi in upravi jugoslovanske države. Dosedanji naš

režim, ki nasprotuje zapadnim vzorom demokracije in parlamentarizma ter kulturne politike, ki prikriva pod gesli jugoslovanskega velikosrbskega politiko, ki goni prebivalstvo vsled strokovne nesposobnosti v propad, kritizirajmo! Tu nastavimo kritične nože, in če hočete, tudi duhovita za bavljanja! Jugoslovanstvo pa ne more biti odgovorno za nered, ki so ga nagrmadili dosedanj režimi v naših financah, v prometu, v gospodarstvu, v kulturnem dilantizmu, v naših ustavnih določilih.

Jugoslovanstvo je ime in pojem za dve stvari, za dve dejstvi; za obstoj jugoslovanske države in pa za štiri-letno dosedanje skupno javno in duševno življenje prebivalstva Jugoslavije. Poleg tega pa je še zahteva po kulturni vzajemnosti, po medsebojnem kulturnem stiku, po izmenjavi duševnih dobrin, ki se naj na našem teritoriju izvrši še bolj intenzivno, kakor pa na medn. ozemlju.

Končno je jugoslovanstvo klic po bratskem sožitju, po sporazumu, po civilizatorični in kulturni akciji prebivalstva Jugoslavije za obščloveški ideal.

Dnevne vesti.

— **Sokolstvu naklonjeno občinstvo** ulično prosimo, da daruje dobrote za srečevalno. Sprejemamo jih vsaki dan v Narodnem domu v pisarni Jugoslovanskega Sokolskega Saveza. Odkaz za prireditve srečevalne ob priliki L. Jugoslovanskega vsesokolskega zleta.

— **Našim cenj. inserentom.** Tekom tega meseca se bo, sodeč po časi L. Vsesokolskega zleta zbralo v Ljubljani na desetstose ljudi iz celega slovanskega sveta in inozemstva. Naš list bo izhajal za časa Vsesokolskega zleta v pomnoženi nakladi in povečani obliki. Z ozirom na dejstvo, da bo reklama v tem času nad vse uspešna, v prvi vrsti reklama v listih dnevnih, vabimo vse trgovske, industrijske in gospodarske kroge na insercijo v našem listu.

— **Dar ljubljanski univerzi.** Ministrstvo šolstva in prosvete češkoslovanske republike je poklonilo ljubljanski univerzi za njeno knjižnico nad 400 knjig visoke znanstvene vrednosti, kar je izrednega pomena za intelektualne stike med bratskim češkim in našim narodom. Za te medsebojne zveze dela z vso verno ljubljanski generalni konzul češkoslovanske republike g. dr. Otokar Beneš, ki mu gre v prvi vrsti zahvala za velikodušne darove ministrstva šolstva in prosvete.

— **Na progi Ljubljana—Vrhnika** vozijo dne 12., 13., 14. in 15. avgusta t. l. razven vozi po vozni redni redno vozečih vlakov večerna vlaka 1437 in 1438. Vlak 1437 odhaja iz Ljubljane glavni kolodvor ob 22. in 20 m. Vlak 1438 odhaja iz Vrhnike ob 20.40.

— **Se eno poročno darilo kralja.** Pod vodstvom slovenskega okrajnega glavarja dr. Ivana se poda deputacija slovenskega okrajnega glavarja na Bled, da pokloni Njegovemu Velicanstvu kralju Aleksandru I. in Njemenju Velicanstvu kraljici Mariji kot poročno darilo obmejnega slovenskega političnega okraja. Deputacija bo sprejeta v kraljevem dvorcu na Bledu v četrtek dne 3. t. m. ob 11. uri dopoldne. Poročno darilo bo vse v najkrajšem času vrnjeno na Bled. Tudi avtomobilski vozi v kraljevem dvorcu na Bledu v četrtek dne 3. t. m. ob 11. uri dopoldne. Poročno darilo bo vse v najkrajšem času vrnjeno na Bled. Tudi avtomobilski vozi v kraljevem dvorcu na Bledu v četrtek dne 3. t. m. ob 11. uri dopoldne.

— **Častno odlikovanje.** Proforski zbor medicinske fakultete v Zagrebu je imenoval vladnega svetnika g. dr. E. Štajnerja v Ljubljani za rednega profesorja kirurgije. Odličnem, požrvalnem in znanstvenemu zdravniku k temu odlikovanju iskreno čestitamo.

— **Beg iz bližine.** Iz bližine se študentu je pobegnil 22 let stari slabotni Anton Kobal.

— **Iz inženirskih krogov.** Na donalaki inženirski je napravil g. Jože Černivec iz stavbne stroke izpit.

— **Kdor bi izvedel** za 80-letno Marijo Goršič, ki je stanovala pri svojem sinu cerkveniku Antonu Goršiču v Sostrem, in je odšla v ponedeljek 24. julija v gozd nabirat jagode, a se do sedaj še ni vrnila, se prosimo sporočiti podatke župnemu uradu v Sostrem.

— **Poneverba.** Poslovodja opekarne na Dobrovi Celestin Poški, rodom Italijan, je poneveril svojem gospodarju 48.000 kron.

— **Nesreče in nekdore.** Posesnik Anton Čelan iz Zg. Kašlja si je pri padcu zlomil desno roko. — Posesniku Ferdinanda Ordnika v Novi Štifi je pri sekanju drv odletelo poleno s tako silo v desno nogo, da mu jo je zlomilo. — 11letnega Franca Matičiča je njegov brat pri kosilni urezal v levo nogo in ga nevarno poškodoval. — Cirilu Cesarju iz Moravč je odletelo poleno v oko in mu je težko poškodovalo. — Posesnikov in Franc Lužar iz Velkega vrha je padel v češnje in si zlomil desno nogo.

— **Težka nesreča.** V Bohinju pri Radešah je posestnik Andrej Stričina padel tako nesrečno pod naložen voz, ki mu je desno nogo popolnoma odtrgal.

Ljubljana.

— **Na naslov poštne direktije.** Zadnje čase se čisto dogaja, da se dopisi, naslovljeni na uradno, oz. upravitelstvo »Jugoslavije, Zvezno tiskarno L. d. d. dostavljajo takojšnji zavarovalni družbi »Jugoslavija«. Tako se je dogodilo včeraj 3. t. m. da smo prejeli kar 20 pisem, oziroma dopisnic vseh od zavarovalnice »Jugoslavije«, kateri so bili pravilno naslovljeni, pa napačno dostavljeni. Ti dopisi imajo v naslovu dostikrat naznačeno tudi ulico in hišno številko. Ker se s tem povzroča prizadetim podjetjem škoda, oz. izguba časa in tudi pošta kot taka trpi na ugledu, prosimo tem potekom, ker so dosedaj usmrti opomini ostali breuspešni, da se ti dodatki odpravijo.

— **Škropljenje ceste pred kavarno »Zvezda«.** Marsikaj ljubljani rad posejajo po kosih, predno se poda zopet na delo, kako urico v šetališču Zvezde ali pa na vrtu kavarne »Zvezda«, da bi se na svežem zraku malo oddahnili od zatohlega pisarniškega zraka. Za daljše izprehode žalibog ni časa. Toda obiskovalec se kruto vara. Kadar je ravno največ ljudi tam okoli, pa ti privlečejo mestno brigadnico in nakade praha, da komaj vidiš svojega soseda. Mislimo, da bi se brez nadaljnega lahko čas škropljenja tako preuredil, da bi se okoli Zvezde škropilo v času manjšega prometa, kakor je ravno od dvanajste do petnajste ure. Malo več obzirnosti napram itak od vsega hudega tlačenosti prebivalstva bi res ne škodilo.

— **Z Cankarjevega nabrežja.** Na Cankarjevo nabrežje stoji stara baraka, ki je prazna in ki služi nepoklicanim strankam za »stranišče«. Stanovalci v bližini prosijo, da bi se baraka takoj odstranila, ker vsesokolski zlet in ta smejljiva baraka v sredini mesta ne spadata skupaj.

— **Mestna zastavljavica** ima tomesčno dražbo decembra 1921 zastavljenih predmetov dne 10. avgusta t. l. popoldne.

— **Mestni posredovalni urad** v Ljubljani za pravne obravnave bo radi preureditve novih uradnih prostorov v času od 2. do 16. avgusta sprejemal tožbe le dne 8. avgusta dopoldne v mestni posvetovalnici.

— **Umrl** je v Leonišu g. Hrvat Kasper, učitelj v Sostanju. Pogreb bo danes popoldne ob 6. uri. N. v. m. p.

— **Nesrečen padeč.** Na Martinovi cesti, tik železniške predora je zidar na inžinierzi Peregrin Jaklič na deset metrov visoki lestvi pritrjeval neki vijak. Med tem je na neki bicklisti priložil v najvišjo držo in padel ob lestvico tako moč-

no, da je lestvica padla, vsled česar je Jaklič padel iz višine na trda tla in zadobil težke poškodbe.

— **Zatvoritev borze dela.** Ker se mora Osvobodni grad Borze Dela in na njegova ljubljanska podružnica izseliti iz svojih dosedanjih prostorov v Gradišču št. 4, ukinita oba urada do nadaljnjega svoje poslovanje. Uradovita začeta zopet, ko dobita nove prostore, kar se bo pravočasno objavilo. — **Zatvoritev tega velevažnega zavoda** je zopet nov dokaz za nesposobnost naše centralne in centralistične uprave.

— **Pozor ljubljanske tiskarne** v zletnih dneh pričakujemo izredno velikega števila gostov. V srhu reklame se bodo v bližnjih dneh nudili Sokolstvu priljubljeni naklonjenim tiskarni malini lepaki z zletno štampiljko. Tvrde prosimo, da jih izstavijo v izločbah in oknih. Tako se bodo naši gostje na primeren način opozorili, da se pri svojih nakupih ozirajo predvsem na one tiskarne, ki so Sokolstvu naklonjene.

— **Našim čitateljem in naročnikom!**

Vsled zadnje stavke so izostali naši dopisniki iz Maribora in Celja. V prihodnji številki bomo zopet vodili tudi ti dve rubriki.

Koroško.

— **Celovec v znamenju splošne stavke.** Stavka social-demokratskega delavstva, je zavzela oblike, ki jih nismo bili vajeni in katerih do sedaj še nismo poznali. Če se dan na dan zvišujejo cene za življenje najpotrebnejših reči, kakor mesa, kruha, moka oblik itd., so razumljive tudi pravične zahteve našega delavstva po novi mesečni regulaciji. Kako se je življenje v tem zadnjem mesecu podražilo, tega svet še ni videl. Pri mesarju, v trgovinah in na trgu vsak dan višje cene! Pred 14 dnevi smo plačevali za majhen hleb črnega kruha 1000 kron, danes plačamo že 1700 kron. Majhna žemlja stane že 110 kron. Danes sploh ni več mogoče imenovati cene, kajti večkrat se je že pripetilo, da se je cena zviševala od ure do ure. Števila, ki so jih dosedaj poznali le v Rusiji, sišiš vsak trenutku tudi pri nas. Dobro tebišilo hlaga za moške obleke stane že 100.000 do 150.000 K in še več, tako da je danes cena za moško obleko srednje kakovosti 400.000 kron. Mast plačamo danes po 16.000 K, kar krompirja po 600 K. Vsek se vprašuje, kdaj bo konec teh neznosnih razmer. 15. avgusta se železnica zopet podraži za 150 odstotkov. Da stojimo pred strašno katastrofo, tega spoznanja so danes ne more nihče več otresti. Meščanska vojna bo posledica, kakor se že danes kaže na vseh krajih in kmetih. Pred nekaj dnevi je stopilo v stavko delavstvo Knochove tovarne za usnje in nekaterih drugih tovarn. Pogajanja med delavstvom in delodajalci so bila brezuspešna, zato se je prijavila splošna stavka vseh celovških delavcev. Tako smo včeraj še ob luč in vodo. Kaj bi bilo, če bi izbruhnil požar, ko po celnem mestu ni vode! Zato so dobili včeraj pozno zvečer vsi člani takozvane Helmschutzverbande, ki je v prvi vrsti naperjen proti Slovincem, ali kakor pravijo proti izredni, nalogo, da nai bodo na razpolago, če bo treba. Kako lahko bi prišlo med delavstvom in Helmschutzlerji do kakšnega konflikta! Da imamo tudi prepoved uživanja alkohola, je samo po sebi umevno!

— **Nova meja proti Jugoslaviji.** O tem pravi »Kt. Tagbl.« v 165 številki, da so v 15 mesecih trajajočih poznanjih avstrijski zastopniki na najstanovaljši način zastopali stališče svoje dežele. Poročevalec pravi, da lahko zaznamuje celo nekaj pridobitve. K koncu izjavlja, da gre članom avstrijske delegacije brezdomno za trudopolno delo zahvala in priznanje domovine. (Kakor se razvidi iz tega, so avstrijski Nemci z razmejitvijo zadovoljni.)

— **Zveza avstrijskih učiteljev** je imela 17. t. m. zborovanje delegatov v Celovcu, katerega se je udeležil tudi zastopnik nemškega učiteljstva, podpredsednik »Lehrerbund«, šolski svetnik Günther iz Berlina. Ravatelj Sekora iz Celovca ga je pozval v svojem nagovoru, da naj poroča doma o Koroški, ki je najkrajnja postojanka nemstva na jugu, za katero se je koroško učiteljstvo bojevalo s svojo srčno krvjo, da jo ohrani velikemu nemškemu narodu, s katerim se združiti je najgoročnejša želja Korošcev. (Koroško Korošcem!) Govoril je tudi Günther, ki je povedal, da položaj v Nemčiji ni ravno rožnat, da pa vladajo vzvišena stremiljenja, ki temeljijo na poglavitni nemške narodne zavestnosti in na omejenem stremiljenju, da se morajo združiti vsi Nemci. Povdarjal je, da so Nemci daneske pevce v Berlinu navdušeno sprejeli in zaslugi na Nemškem živeti Avstrijev, da se je ideja priključitve Avstrije k Nemčiji razbuhnila v močeno narodno gibanje. Popolnoma napačno je po njegovem mnenju, da hoče Berlin vse centralizirati in uniformirati, ker se zaveda, da bi s tem storil velik nesmisel, pustiti hoče največji del naprej živi plemenom po svojih plemenskih posebnostih. Na tem zborovanju se je akcija za izmenjavo nemških in avstrijskih učiteljev še razširila, tako da je glede učiteljstva priključitev že izvršena. Kajti avstrijska učiteljska zveza se je priključila nemški zvezi v korporativnem vstopom ob bliskovitih t. l. v Hannoveru.

— **Antona Ogrisa,** gostilničarja v Kapli ob Dravi, ki je zasnoval in najel tovarne za napad na dekana Limpia, sodnija ni obsodila, ljudstvo pa ga je obsodilo moralno. Zadnjo nedeljo je bilo v Kapli cerkveno »žeganje«, njegova gostilna pa je bila vključ v tem nevarnosti, da ostane prazna. »Fr. Stimmene« so delate zanj reklamirali med Celovčani, da ga obiščejo, pa s slabim uspehom. To tudi ni čudno, saj mu je lastni brat javno očital sodeležbo pri napadu in se ga vsled tega izogibajo. Pomagati mu ne more niti pisatelj Perkonig, čeprav mu je napisal slavošpev v svoji spominski knjigi. Da ga je ni sram. Marsikoga bo naše ljudstvo še na sličan način obsodilo, dokler ne pride do končnega obračuna.

Pokrajina.

— **Kočevska Reka pri Kočevju.** (Državni uslužbenec trn v peti nemškemu župniku.) Nedavno je poročala »Jugoslavija« o protinacionalnem delovanju župnika Krakerja na Kočevski Reki, kateri oglašuje, če sišiš slovensko besedo in oslepi, če vidi slovensko pisanje. — Višek njegove zagrizenosti in nesramnosti pa je dosegel, ko je jugoslovanskega državnega namestnika v javnem lokalni opoval z vsemi mogočimi priliki. Med drugim mu je očital, da je špijon, da stoji (Kraker) nebeskovisko nad njim, da

je popolnoma navaden finančar ter, da nima pri njegovi mizi ničesar iskati ter, da naj sploh zapusti lokal. Dotični javni namestnik mu seveda ne bo ostal ničesar dolžan ter mu bo dal priliko, da se svoje nesramne besede ponovi pri sodišču. Ta dični duhoven je imel predznan čelo, ter je pri okr. sodišču v Kočevju, kamor je bil poklican na odovor, nekatere besede utajil, trditelj, da jih ni izrekel. Verodostojne priče so pa navedbe tožitelja popolnoma ponovile, kakor je bila proti župniku Krakerju izrečena obsodba. 1000 K denarne kazni v korist jugoslovanske države zastave, katere se nakupi za Koč. Reko, poleg tega pa še na plačilo vseh sodnijskih stroškov ali 48 ur zapora. Mož, ki živi od naših ljudi in od jugoslovanskega kruha, ki kljub temu tako neizrečeno sovraži naš narod in našo državo, ki zasluži pravzaprav popolnoma drugo kazen. Radovedni smo, kdaj bo župnik Kraker začel slovensko pridigovati. Ali ni nobene oblasti, ki bi ga v to prisilila? Mož ima dovolj grehov, vendar se ga pusti, da samovoljno pašuje, kakor mu je ljubo in drago. Red se mora napraviti tudi v tem oziru. — Če ne se zopet oglašimo.

— **Sevnica.** (Zrtev Save.) Nadebudni aktivist puške gimnazije Ivan Tomanič iz Rogoznice pri Ptujju je prišel pred par dnevi na poset k svojememu stricu davnemu učitelju Josipu Severju v Sevnici. Danes v ponedeljek sta se Sever in Tomanič kopala v Savi; med tem, ko je Sever že preplaval Savo, je bil Tomanič že v sredini reke. Na najgibokejšem mestu je vsled krčev omagal ter pred očmi strica, tete in več drugih plavavcev izginil v valovih. Vsi rešilni poskusi so bili zaman; tudi trupla še dosedaj niso mogli najti, vzela temu, da se trudi gasilno društvo in mnogi plavavci z iskanjem. Vse iskreno sožalovanje z razžalošeno rodino Severjevo, še bolj pa pomislek uboge starše, ki so daleč od doma izgubili svojega zalega sinčka.

— **Brastnik.** Iz poročila »Novega časa« o orlovskem izletu v Brastnik in napadu na Sokole, še nekaj: Orlov ni bilo samo 200, temveč 203 ljudi je bilo (načelnik Jerodovec z dvema spremljevalcema) je namreč podel — same gjenioze, ki je videl vse polno zastav s sokolskimi znaki in pozdravi in polno cvetja, pripravljene za popoldenski sprejem Sokolov — raz konja na tla; te tri je pa potem g. dopisnik »Sprejeda«). Nedeljska smola je gospode »s hrlice« tako stregla, da so pri zadnji seli sklenili, malo manj zabavljati na Sokole, ter bolj delati po »krščanski« načelih, s čimer upajo doseči, da jim bodo drugi hrastinski delavci in devolke res pomagale pripraviti in v zelenje ovijati njih slavnostni prostor.

— **Resnica** je, da so se Hrastinci čedom dušili, ko so videli odhajati nekateri gospode iz orlovske vasilice popolnoma trane, — pa z ubajajočimi koraki. To je bila »sledekogjenioze«, katere se čisto polska nekega gospoda iz Dola. — Pri tej priliki bi si dovolili tudi vprašati g. Arnska, če velja njegovo načelo, ki ga je ob priliki zabavljati na Sokole tik ob zletu, izrekel dobesedno takole: Pijanih p...c ne maram v društva; vsakega bom izključil, ne gre potem k Sokolom, tudi za kaplana g. S. Kedar ga je misli izključiti? Ali pa je mogoče g. Arnskeč že drugega mnenja in misli sedaj približno takole: Ej, nekaj smo pa vendarle morali dati skupiti gosp. Legariju, da se ne bo kedaj »švarale, da se mu gradnja kapela ni izplačala. — Glede slavoletja: Ponoči ste ga postavili (znak težke vesti) ... noč ga je zopet vzela; lme storila poznate, trajte ga vendar pred sodišče. Sokole, ki se za vas niti ne zmenijo, pa pusite na miru! — Redi traganja lepakov pa je že imela neka organizacija opravka z »mladino« g. Arnska, ki je (mladina namreč) veren učenec svojega mojstra.

— **Braslovce.** V ponedeljek ob 3. zjutraj je izbruhnil požar pri pos. Črnaku v Presejrah, ki je uničil poslopja še treh drugih posestnikov. Res je, da so požarne drambe delovale z neumornim naporom, toda število brigadal nikakor ni zadostovalo. Zakaj bi se posestniki, kateri dobivajo sedaj tako lepe vsote denarja za hmelj ne strnili skupaj ter kupili brigade? V Braslovcah imamo precej vasi. Po našem mnenju bi bilo lahko potrebno, da se združijo vsi n. pr. Orlavci, Topovlje, Zolče, Parizlje in Presejre ter ustanovijo lastni dom in brigado, ker tako bi ne prišla posebno velika vsota na enega kmeta. Polzele je ravnotako raztresena kot Braslovce. Čudimo se, da si tuk tovarnar g. dr. Wildt, ki ima — kakor slišmo — vedno odprte roke za podporo društev, ne preskrbi svoje lastne brigade. Za podjetje, kakor je tovarna g. dr. Wildta, je lastna brigada, katere bi služila tudi bližnjim v pomoč ter v slučaju nesreče najbolj podjetniku samemu, nujno potrebna. Upamo, da g. dr. Wildt ne bo imel zaprtega srca in usesa, da bo vvaževal ta klic, za kar mu bodo hvaležne tudi sosednje občine. Torej ljudstvo, za takšno prepotrebno orodje ne štediti! Na pomoč!

Sokolstvo.

— **Vsesokolski zlet — narodne noše.** Prijav za udeležbo v narodnih nošah je sedaj veliko, vendar pa jih pozgremo še mnogo, zlasti onih iz Ljubljane. Prosimo, da nam jih dopošlete najkasneje do 6. avgusta. Na poznejše prijave se glede železniških in prireditvenih legitimacij ne bo moglo več ozirati. Prireditvene legitimacije bodo opravile njih imetelja za prost vstop k vsem prireditvam, razen k telovadbi, za katero bo treba plačati za prostor na tribuni le pet Din. (prav toliko kakor Sokoli), vozne legitimacije pa za polovično vožnjo po vseh železniških s poljubnim vlakom. Prve se bodo razdeljevale na veseličnem prostoru dne 15. avgusta ob 8. uri zjutraj, železniške pa dobe udeleženci pravočasno pri Sokolskih društvi ali drugih organizatorjih, pri katerih so priglasili svojo udeležbo. Ker bodo imele narodne noše najlepše pozicije, je železi, da se udeležijo v čim večjem številu, vendar pa pripominjamo, da se zahteva pravilna narodna noša. Pokazati se hočemo v nji svojim bratom in sestram, ki pridejo iz tujine, zato so vse nepravilne noše izključene.

— **Sokolsko društvo Ljubljana II.** vabi vse člane, ki si doslej še niso nabavili zletskega znaka, da to nemudoma store. Znak stane 21.50 D ter se dobiva pri bratu matrilkarju v društvi sobi na realni ob ponedeljkih, trdnih, četrtkih in sobotah ob 18. do 20. ure. — Bratje, ki imate kraj, naj se udeležite redovnih vaj še v četrtek, dne 3. t. m. da dobe od brata načelnika potrdilo o obisku, brez katerega ne bo smel nihče nastopiti v kroju ob priliki vsesokolskega zleta.

— **Jedini odsek »Sokola«** v Ljubljani. Pozivljajo se vsi člani, kateri se udeležijo slavnostne povorke ob priliki vsesokolskega zleta na sestanek v ponedeljek dne 7. t. m. ob 8. uri v Narodni kavarni. Udeležitev

dolžnost. Kateri se ne udeležijo tega sestanka je za nastop v povorci izključen. Odbor.

— **Sokolsko društvo v Hrastniku.** V nedeljo dne 30. julija 1922 se je poročil načelnik doljskega odseka br. Sentjura z gđe. Pirkerjevo. — V ponedeljek dne 31. julija 1922 pa je bila poroka hrastniškega načelnika br. Fajdiga s sestro Ano Sorčanovo. Častitam! Zdravilo! Starešinstvo.

— **Ljubljanski Sokol** ponovno opozarja svoje članstvo, naj si še pravočasno preskrbi članke legitimacije, društvene in zletne znake in naj čimprej poravnava zastalo članarino. Pred Vsesokolskim zletom društveni šura ne bo pobiral članarino po domovih. Naci članstvo upošteva člen 7. točko c, društvenih pravil, glavarom katere preneha biti član društva oni, ki že za pol leta ni plačal svojih prispevkov. Statistiki odseka pošljite vsak dan ob 18. do 20. ure opozarja na članstvo, da se v soboto 5. t. m. in ob četrta 10. t. m. dalje pa do vstevšega 16. t. m. ne bo uradovale. Ne pošiljajte po društvene legitimacije in znake drugih oseb, ker mora vsakdo reverz o prejemu znaka podpisati lastnoročno. Zletne legitimacije za narasaj in deca bodo izdajali njih vadiitelji. Društvo ima v zlati zletne razglednice. Bratje! Sestre! Poslušajte se jti pri dopisovanju. Zdravilo!

Spori in turistika.

— **S. S. K. Maribor — S. K. Primorje.** V nedeljo, 6. avgusta gostuje simpatično moštvo S. S. K. Maribora proti S. K. Primorju. Tekma se bo vršila na novozgrajenem igrišču S. K. Primorja, Dunajska cesta za Aleksandrovo vojašnico.

— **Erjavčeva kočna na Vršču — otvorjena.** Slovensko planinsko društvo je v nedeljo 30. julija na Vršču nad Kranjsko goro otvorilo Erjavčevu kočno. Tej slovesnosti je prisostvovala per sto planincev, češkoslovanske turiste je zastopal dr. Dvorsky iz Prate. Nadomestiloč starostu planincev župnika Aljaža. Je opravil pred kočno božjo službo katehet Beneš, ki je po evangeliu v kratkem toda krasnem nagovoru očital pomen planinstva. Po končanem cerkvenem opravilu je predsednik SPD dr. Fran Tomlinšek otvoril kočno, kakor je v daljšem govoru podal predzgodovino zgradb planinskih koč na Vršču. Nato se je oglašil burno pozdravljen od vseh navzočih dr. Dvorsky, ki je izročil pozdrave Spolka češkoslovanskih turistov slovenskim planincem. — Vsa slovesnost se je vršila ljubko in prijetno in gotovo je, da jo bodo vsi udeleženci ohranili v najlepšem spominu.

— **Lahkotistični miting S. K. Primorja v Ljubljani.** Prvotno za 5. in 6. avgust napovedani miting S. K. Primorja se prenaša vsled tehničnih zaprek na 11. in 12. avgust. Radi železniških olajšav je računati s številno domoko in jugoslovansko udeležbo.

— **Kolesarski podsavez v Ljubljani** priredi na dan 6. avgusta kolesarsko dirko na progi Ljubljana — Vransko — Gornjsko — Braslovce — Letuš — Rečica na Paki — Sostanj — ca. 80 km štart ob 8. uri zjutraj s ciljem v Sostanju km 7. Prijave sprejema kolesarski podsavez v roke g. Pečnik-a Ljuzeta, Jadranska banka, Ljubljana, do 4. p. m. Prijavnina 2 Din.

— **Plavalna tekma na Ljubljani.** Pretečno nedeljo je Sportna zveza v Ljubljani priredila plavalno tekmo, ki je bila nekaka predpriprava za prvenstveno plavalno tekmo Jugoslavije v Beogradu. Doseglo se je nekaj boljših uspehov, ugotovilo se pa je, da so bili mnogi tekmovalci ovirani vsled tega, ker jih je vsled prenežle vode prišel krč in so morali izstopiti. Rezultati so sledeči:

200 m prosti stil. 1. Trnkoc Dalbor (L.S.K.) 3.43"/a. 2. Kern Srečko (Prim.) 4.55"/a. 2. Trnkoc Ubald.

100 m sprint. 1. Vrečko Karel (Prim.) 1.18"/a. Kramaršič (Ilir.) 1.24"/a.

100 m prosti stil, dame. 1. Erbežnik Erna (Jadr.) 1.41"/a. 2. Premerič Marta (Prim.) 1.43"/a. 3. Cimperman (Prim.) 100 m stransko. 1. Navinšek Emil 1.30"/a. (L. S. K.). 2. Pipenbacher (Ilir.) 1.30"/a. 3. Pečak (L. S. K.)

100 m hrbtno. 1. Saneč Savo (Prim.) 1.37"/a. 2. Zupančič Gabriel 1.38"/a. (Ilir.). 3. Anžlovar (Prim.).

100 m sprint. Junjori. Ribar (Primorje) 39. 2. Kordelič Srečko (Ilir.) 40. 3. Justin (Prim.).

50 m prsi stil. 1. Erbežnik (Jadr.) 44. 2. Kramaršič (Ilir.) 49"/a. 3. Bleitweis Mirko (L. S. K.) 50"/a.

400 m prsi stil. 1. Trnkoc Dalbor 7.57. 2. Kern Srečko 8.2"/a. 3. Trnkoc Ubald.

Gledališče in glasba.

— **Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani.** Kakor že javljamo prireditve pevski zbor »Glasbene Matice« v proslavo 30. letnice svoje obstoja dne 6. avgusta t. l. zlet v Rogaske Slatine in nastopi ob pol 9. v dvorani zdraviljskega doma s koncertom, na katerem bo proživljaval jugos. umetne in narodne pesmi. Sedeži in stolišča so že v predprodaji pri trgovcu I. Berančcu v Rog. Slatini. Za povratek iz zdravilišča je zagotovljen zbor poseben vlak, ki odide ob 23.57 iz Rog. Slatine in bo imel v Grobelnem zvezo z osebnima vlakoma v smeri proti Ljubljani in proti Mariboru. Posebna vlaka se lahko poslužijo tudi nečlani in drugi posebniki koncerta, ki se nameravajo vrniti še v noči domov. Prva pevstva valja celokupnega pevskega zbora Glasbene Matice za koncertni nastop v Rogaske Slatine se vrši v torek dne 1. avgusta t. l. v dvorani pevskega zbora ob 8. uri zvečer, nadaljni dve vali pa 3. in 4. avgusta. Nastop obvezen. Odbor.

— **Kr. Narodno gledališče v Ljubljani.** v petek, dne 4. t. m. komedija angleškega pisatelja E. Knoblaucha »Favne«. Izven ab. — Sodeluje godba dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

— **Narodno dramsko gledališče v Ljubljani.** Dramska sekcija »Preporoda« v Ljubljani uprizori v petek dne 4. avgusta ob 8. uri zvečer »Favne«. komedijo angleškega pisatelja E. Knoblaucha. Gospa Juvanova, članica kr. Narodnega gledališča v Ljub-

ljani igra glavno žensko vlogo Lady Aleksandra Vaucay, ki je ena izmed njenih najlepših vlog. Cenjeno občinstvo in dijaštvo opozarjamo na omenjeno prireditve, ki bo nudila, z ozirom na najboljše moči, ki sodelujejo, res obilo umetniškega užilka. Med odmorji svira godba Dravske Divizijske oblasti. Predprodaja vstopnic le do šestih popoldne v trafiki gospe Dolenc-Rabadove, Prešernova ulica. Večerna blagajna se odpre ob pol 8. zvečer. Ker se vstopnice zelo hitro razprodajajo, opozarjamo cenjeno občinstvo, da si jih preskrbi že v predprodaji.

— **Emil Adamič: 16 jugoslovanskih narodnih pesmi** za moški in mešani zbor. I. del: moški zbori. Izdala in natisnila Zvezna tiskarna v Ljubljani. Naslovno stran naslikal Maksim Gaspari. V Ljubljani 1922. — Zopet izdaja narodnih pesmi, ki jih imamo že toliko poročke kdo. Res jih imamo precej, toda smelo trdimo, da take kot je Adamičeva, dosedaj še ne. Zaukrat je izšel le prvi del, to so moški zbori: srbske, bosanske, prekmurske, belokranjske, istrske in koroške narodne pesmi. Skladatelj Adamič je lanko polje prepotoval vsu Jugoslavijo in je nabral ogromno narodnih pesmi. Najznačilnejše po melodiji in vsebini je harmoniziral sicer priprosto, vendar v duhu pesmi poglbeno, izčrpilivo. Narodno pesem je oddel v zanimivo harmonično obliko, ki jo usposablja za vstop na svetovne koncertne odre. Z izpuščanjem vseh dimaničnih znakov in temov je Adamič hkratu dal pevovodstvu pristojo, široko pot individualne interpretacije, zato ker se ena in ista pesem v raznih krajih različno peje. In po njegovem mnenju je tudi zadnji čas, da začno pevovodje misliti samostojno, da niso odvisni pri šindiranju in reprodukciji zborov le od predpisov skladateljev. Tudi iz tega vidika bo zbirka 16 narodnih pesmi Emila Adamiča prva svoje vrste v jugoslovanski glasbeni literaturi in nadejamo se, da se bo hitro razširila med Slovenci, Hrvati in Srbi. Znanja oblika in notni tisk izdala delata v resnici čast Zvezni tiskarni. Ki je to pot pokazala, da bomo odsej zborovske izdaje lahko tiskali doma. Vsem prijateljem naše narodne zbirke toplo priporočamo in želimo, da čimprej izide drugi del, ki bo obsegal mešane zore. 16 jugoslovanskih narodnih pesmi, naročite v Zvezni tiskarni v Ljubljani na Marilinem trgu. Društva dobe pri večjem številu znaten dopust.

— **Jože Pavčič: Narodna nagrobnica.** Spomladi vse se veseli... Glasove prodaja Glasbena Matica v Ljubljani. Pri vsakrhi želimo vedno ene in iste pesmi, zato ter zborom novih nagrobnic zelo manjka. Skladatelj Pavčič je prav posrečeno harmoniziral narodno pesem »Spomladi vse se veseli« v turbohe akorde in ne dvomimo, da se bo pela kmalu tako pogosto kot »Vigred se povrne«. Tembolj ker je izredno lahka in se jo tudi šibki zbori lahko nauče v par skušajah. Naročite glasove pri Glasbeni Matici v Ljubljani.

Socialno zavarovanje po novem zakonu

(Nadaljevanje.)

1. Dočim so bili pred 1. julijem 1922 zoper bolezen zavarovani v splošnem delavci, zaposleni v obrtu ali obrtoma obratovanem podjetju, je po novem zakonu zavarovanju podvržen vsak delavec v najširšem pomenu besede, ne glede na to, če je zaposlen v obrtu, trgovini, tovarni ali pa pri zasebniku. Izza dne 1. julija 1922 so torej zavarovani n. pr. tudi hišni posli, zaposleni v zasebnem gospodarstvu uradnikov in zasebnikov.

2. Zoper nezgode so bili pred 1. julijem 1922 zavarovani v splošnem delavci v tovarnah in obratih, kjer se je obratovalo s stroji. Po novem zakonu pa je zoper nezgode obvezno zavarovan vsak delavec (nameščenec), ki je zavarovan zoper bolezen.

Krog zavarovancev je torej znatno razširjen.

Seveda pozna zakon gotovo lažje me tega splošnega pravila.

Zaenkrat niso zavarovanju podvrženi poljedelski delavci in posli v poljedelskem delu. Vendar je vlada po zakonu obvezana, da najkasneje do 1. julija 1923 izda statut za zavarovanje te kategorije delavcev.

Dalje začasno niso zavezane zavarovanju osebe, ki so zaprte v poboljševalnicah ali kaznilnicah, osebe, ki so nestalno zaposlene v hišnem gospodarstvu (dninarji, postrežnice, perice itd.) in osebe, ki se bavijo s hišno (domačo) industrijo. S posebnimi določbami in urejeno zavarovanje državnega prometa osebja in osebja pomorskega ribarstva.

Glede državnih in javnih nameščenec velja v Sloveniji pravilo, da so zavarovanju zavezani oni, ki so bili do sedaj obvezno zavarovani (provizorični in pomožni sluge) in pa oni, ki nimajo pravice do svojih prejemkov ob bolezni za 26 tednov, dasi so nameščeni s stalno plačo.

Omeniti je potrebno, da je tudi od sedaj možno prostovoljno zavarovanje oseb, ki niso prekoračile 40. leta starosti. Do 1. oktobra 1922 se morejo prijaviti v prostovoljno zavarovanje celo osebe do 65. leta starosti. Vendar se prostovoljni člani sprejemajo le na podlagi ugodnega zdravniškega pregleda.

Kako se izvršuje zavarovanje?

To vprašanje je predvsem važno za delodajalce, zato se ga bomo v našem listu le na kratko dotaknili.

Vsak delodajalec mora na novo vstopivšega delavca (nameščenca) osem dni po vstopu v delo v zavarovanje prijaviti na uradni listovini pristojni poslovni okrožnega urada za zavarovanje delavcev. S to prijavo prejme okrožni urad evidenco o članu in član dobiva ob bolezni ali nezgodi zakonite dajatve. — V svrhu uvrstitve obratov v nevarnostne razrede morajo delodajalci, ki zaposlujejo več kakor pet delavcev ali ki delajo v obratu s stroji v 14-dnevnem roku prijaviti obrat kot tak na posebnih uradnih listovinah.

Delodajalce, ki svoji prijavni dolžnosti ne zaostane ali ki prijavo neresnično izpolnijo, kaznuje politična oblast z občutnimi denarnimi globami.

Za delavca ni bistvenega pomena, če je njegov delodajalec izpolnil zakonito prijavnostno dolžnost. Vsak delavec je že zavarovan, čim stopi v delo. Delavec dobiva po zakonu predpisane dajatve ob bolezni ali nezgodi, četudi v zavarovanje ni bil prijavljen, a zamudni delodajalec mora uradu povrniti s tem zdraviljenjem povzročene stroške in je poleg tega še kaznovan.

Vendar je v interesu delavcev, da se pobrižajo, če jih je delodajalec prijavil v zavarovanje in če jih je pravilno prijavil, to je predvsem, če je navedel pravih razlogov. S tem si zagotovijo, da bodo ob bolezni ali nezgodi prejeli v resnici dajatve, ki odgovarjajo njihovi dejanski meri. Vsak izstop iz dela in prenehanje obrata ali spremembo v obratu mora prav tako delodajalec prijaviti poslovni okrožnega urada.

5.

Zavarovalni prispevki.

Socialno zavarovanje temelji na načelu vzajemnosti. Gotov krog oseb se hoče zavarovati zoper posledice nepredvidljivih nevarnosti, n. pr. bolezni, nezgode, ognja, toče etc. Ustanove si skupno blaginjo, kamor plačujejo vsi prizadeži prispevke. Iz te blaginje skupnih prispevkov izplačujejo podpore onim svojim članom, ki jih zadenejo gori za primer nastete nepredvidene nevarnosti, kakor bolezen itd.

Iz prejšnjih naših izvajanj je že posneti, da novi zakon o zavarovanju delavcev ne daje delavcu na prosto voljo, če se hoče zavarovati ali ne. Zavarovanje je torej obvezno za vsakega delavca, ki si pridobi že z vstopom v delo vse pravice, izvirajoče iz zavarovanja, pa tudi prevzame vse s tem združene dolžnosti.

Iz označenega načela vzajemnosti sledi, da spada med te dolžnosti tudi dolžnost plačevanja zavarovalnih prispevkov, katere dolžnosti se noben delavec ne more osvoboditi.

Kako urejuje naš zakon prispevno dolžnost?

Slično kakor v starem avstrijskem zakonu so razdeljeni vsi delavci v medzne razrede, ki jih postavlja zakon 17. V najvišji razred (XVII.) spadajo n. pr. vsi delavci, ki zaslužijo preko 40 Din dnevno, v X. razred oni, ki zaslužijo dnevno 11 Din 60 do 14 Din. Natančna razpredelnica se na zahtevo dobi pri vsaki poslovni okrožnega urada. V vsakem medznem razredu velja najmanjša, v dotični razred spadajoča meza, kot zavarovana meza. V X. razredu n. pr. je torej zavarovana meza 11 Din 60 par. Ta zavarovana meza služi za podlago pri določitvi prispevkov in podpor bolniškega zavarovanja.

Izvršila navedba k zakonu o zavarovanju delavcev določa, da znaša dnevni prispevek za bolniško zavarovanje 5% zavarovane meze, torej v X. razredu 58 par, v XVII. razredu 2 Din itd.

Te prispevke mora plačati mesečno delodajalec okrožnemu uradu na podlagi posebnega plačilnega naloga. Polovico predpisane bolniško-zavarovalne prispevke sme delodajalec odbiti od delavčevega plačila. Dočim je torej do sedaj plačeval delavec dve tretjini celotnega prispevka, delodajalec pa eno tretjino, bosta odslej plačevala delodajalec in delavec vsak po polovico. Zato bodo pa v samoupravnih organih osrednjega in okrožnih uradov, kakor bomo spodaj videli, zastopani delavci in delodajalci paritetno (po polovici).

Vendar more delodajalec odtegniti delavcu polovični bolniško-zavarovalni prispevek le ob prvem izplačilu zasluga, ki sledi dospelosti (zapačlosti) dotičnega bolniško zavarovalnega prispevka. Naknadno sme na delavca odpadajoči del prispevka odtegniti samo, če ni od dotičnega izplačila minil še en

meseč, odnosno nista minila dva meseca, ako dobiva nameščenec (delavec) plačo ali mezo mesečno.

Zaeno s prispevki za bolezen bo okrožni urad ubiral tudi nezgodno-zavarovalne prispevke.

Predvsem velja zapomniti, da prispevke za nezgodno zavarovanje plačuje delodajalec sam in da ne sme ničesar odtegniti od delavčeve meze.

Kakšni so prispevki za nezgodno zavarovanje in kako se ubirajo in zaračunajo?

Višina nezgodno zavarovalnega prispevka odvisi od treh činjenic: 1. v kateri mezdni stopnji je delavec uvrščen, 2. v kateri nevarnostni razred je uvrščen obrat in 3. kakšna je prispevna tarifa.

ad 1. O tem, da so vsi delavci uvrščeni v mezdne razrede, smo pravkar govorili pri odmeri prispevkov za bolniško zavarovanje.

ad 2. Da se obrati uvrste v nevarnostne razrede, obstoja posebna nevarnostna tabela o nezgodah, ki jo je izdal minister socialne politike v obliki navedbe od 21. 6. 1922, št. 3159.

V drugem delu te navedbe so pod 863 naslovi uvrščeni obrati v nevarnostne razrede, katerih je 14.

ad 3. Prispevno tarifo je prav tako določil minister socialne politike v izvršilni navedbi k Z. Z. D. (§ 10.) in sicer tako, da se v najvišjem varnostnem odstotku ubira od 100 Dinarjev zavarovalnega zasluga prispevek 8 Dinarjev. Prispevki za nezgodno zavarovanje enega obrata se izračunajo najlažje na ta način, da se predpisanim prispevkom za bolniško zavarovanje prišteje 60 % teh prispevkov, ta svota pa se pomnoži s stotim delom števila, ki odgovarja številu nevarnosti, v katero je obrat uvrščen. (Dalje sledi.)

Gospodarske vesti.

+ Dobavo 30.000.000 škatlic žveplenk in sicer 25.000.000 v navadni obliki z 50—55 žveplenkami v škatlici in 5.000.000 v srednji obliki s 50—55 žveplenk v škatlici, kakovost po vzorcu, razpisuje uprava državnih monopolov kraljevine SHS Odeljenje ekonomno, v Beogradu. Ofteralna licitacija za to nabavo se bo vršila dne 5. avgusta 1922 ob 11. uri dopoldne v pisarni upravnika državnih monopolov. Podrobnejši podatki, kakor tudi splošni pogoji te licitacije so interesentom na vpogled pri

trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

+ Dobavo raznega materiala za zavijanje tobaka za 1. 1922 in 1923 razpisuje uprava državnih monopolov kraljevine SHS odeljenje ekonomno v Beogradu in sicer: I. za oblastno monopolsko upravo v Sarajevu 48.000 komadov pletenih iz jute v raznih velikostih, nadalje 15.000 komadov vrvice v dolžini 5 m, 6.000 kg tanjše vrvice za šivanje bal za tobak; II. za oblastno monopolsko upravo v Splitu 5.000 komadov vrvice; III. za zavijanje srbskega in makedonskega tobaka 70.000 komadov pletenih iz jute v raznih velikostih, nadalje 70 komadov vrvice v dolžini 12 m in 3.000 kg vrvice za šivanje bal za tobak. Ofteralna licitacija za to nabavo se bo vršila dne 4. septembra 1922 ob 11. uri dopoldne v pisarni upravnika državnih monopolov. Podrobnejši podatki, kakor tudi splošni pogoji te licitacije so interesentom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

+ Dobavo 300 komadov lesenih in 300 komadov železnih sodov za petrolej razpisuje uprava državnih monopolov kraljevine SHS odeljenje ekonomno v Beogradu. Ofteralna licitacija se bo vršila dne 12. avgusta t. l. ob 11. dopoldne v pisarni upravnika državnih monopolov. Podrobnejši podatki, kakor tudi splošni pogoji za to licitacijo so interesentom na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

+ Industrijem in obrtnikom, ki imajo potrebe za svoje industrijske in obrtniške potrebe naznanja trgovski in obrtniška zbornica, da se imajo kolikoli, po obstoječih novih odločbah, prošnje za izdajanje potrdil v svrhu carine prostega uvoza, počenši s 1. avgustom 1922, s kolkom za 3 dinarje in potrdila s kolkom za 10 dinarjev. Zbornična taksa pa znaša tudi za naprej le 5 dinarjev.

+ Finančno gospodarstvo češkoslovaške republike. Bančni urad finančnega ministrstva je te dni izdal izkaz k dnevu 15. julija t. l., po katerem so terjatve v tujini in zaloga valut narasle v zadnjem tednu na nadaljnjih 271,2 milijona in znašajo vsega skupaj 860,7 milijonov. Postavka »nakup dragih kovin« izkazuje končno število 687,9 milijonov. Torej znašajo terjatve v inozemstvu in zaloga valut z dragimi kovinami 1547 milijonov čsK. Poleg tega je iz izkaza razvidno, da se je kroženje bankovcev zmanjšalo v času od 8. do 15. julija t. l. za nadaljnjih 220 milijonov, torej je proti dopustni meri za 1073 milijonov manjše. O prostosti denarnega trga priča postavka terjatev stran, ki je naraslo za nadaljnjih 439.000.000.

MALI OGLASI

PRODAJA:

DALNOGLED v dobrem stanju. Polzve in ogleda se v upravi »Jugoslavije«, 226

LEPO POSESTVO, obstoječe iz približno 20 orolov, ječ, gozdov, travnikov, hiše in gospodarskega posloja, obnem tudi veliko le-tošnjih pridelkov, dve kravli in nekaj gospodarskega orodja zraven. Posedstvo se nahaja v Celjskem okraju tik večjega kolodvora ob južni železnici, kjer bi se tudi lahko ustanovilo večje trgovsko podjetje. Naslov prodajalca v upravi lista, 225

PSI-FOXTERIJERJI (tudi dobri čuvaji) po ugodni ceni v hotelu »Tivoli«, 220

10 KAMNOSEKOV sprejememo v trajno delo proti dobri plači ali na akord. Ponudbe na: Kamnoseška industrijalna družba, Celje, 217

VIJOLINA, dobro ohranjena, se ceno prodaja. Več se poizve pri I. Ciber, Ljubljana, Ambrožev trg 3.

FILTER z azbestom po ugodni ceni. Naslov v upravi lista, 218

SLUŽBE:

VDOVA, vajena gospodinjstva z 9 letno delovno izkušnjo, nastaja tudi na deželi. Naslov: Ana Osterman, Kongresni trg 6/II. Ljubljana, 227

VAJENEC za mizarstvo, ki se sprejme takoj. Istotam se dobi izgotovljeno pohištvo za delavsko družino. Vinko Vipotnik, mizar, Zagorje ob Savi, 212

DEKLICA, ki ima veselje do trgovine s špecerijskim ali mešanim blagom, želi vstopiti kot učenka takoj v posloj. Ponudbe pod »Kranj 151« na upravo lista, 204

MLINARJA, samskega, ki se razume na belo in prosto mletje se sprejme. Prednost imajo oni, ki se razumejo na Sangas-motor. Nastop takoj. Mlin Kónig, Zagreb, Saverska c. 4, telef. 1-56, 219

RAZNO:

GOSPODIČNA išče sobo s tosilom, eventualno tudi

brez istega proti dobri plači. Ponudbe pod »Starša« na upravo lista, 215

HARMONIKE, vsakovrstne izdelujemo po naročilu in prevzemamo popravila v tej stroki. Cene zmerno, delo prvovrstno. Se priporoča Josip Jezernt, Kotredž št. 22, p. Zagorje ob Savi, 214

GALANTERJSKE IZDELKE vseh vrst, skale, plekane, vodne vrče, vrine škroplilnice in drugo izdeluje solidno po dnevnim cenam ter se priporoča Andrej Rožar, kleparski mojster, Zagorje 95 ob Savi, 213

BRIVEC M. Bankovčan v Celju, Kralj Petrova c. 27, se cenjema občinstvu priporoča, 201

Šolske potrebitine

za člane, članice in naraščaj kakor tudi suknjo za kroj priporoča tvrdka

A. & E. SKABERNE Ljubljana, Mesni trg 10.

Prodajalko

izveščano, špecerijske stroke se išče za takojšnji vstop. Ponudbe pod »Špecerije« na Anončni navod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ul. 5, 30

Zobni atelije

Hermann Peters Prešernova ul. 5. zapri do 10. septembra.

Vsakovrstne obleke kemično čisti in barva v vseh nijansah tovarna J. Reich, Ljubljana.

Sprejemališče: Šelenburgova ul. št. 4.

Podružnice: Maribor, Zagreb, Kočevje, Novo mesto.

Dobro izveščane čevljarke pomočnike

za civilno delo sprejme »TVORNA ČEVLJARSKA ZADRUGA v Ptulju« za stalno. Plača od komada po dogovoru in očitni del. Za stanovanje je deloma preskrbljeno. Ponudbe in vprašanja na naslov tvrdke.

Najstarejša špedicijska tvrdka v Sloveniji R. RANZINGER

Ljubljana špedicijska pisarna Jesenice Podjetje za prevažanje blega južne železnice. Brzovozni in tovarni nabiralni promet iz Avstrije in v Avstrijo, Zagarinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s posebnimi zaprtimi kabinami za pohištvo. Brzojavi: Ranzinger. Interurban telefon 60.

OTVORITEV stare gostilne »pri Belem Kranjcu«, Ljubljana, Sv. Florijana ul. 4

v nedeljo, 6. avgusta t. l.

Naznanjam, da se zopet otvori vsled restavriranja hiše ustavljena stara gostilna pri »Belem Kranjcu«, ki se bo sedaj vodila po vzorcu mojih bivših in daleč naokrog znanih in renomiranih dunajskih restavracij. Poskrbel sem, da se bodo točila najboljša, izrečno samo domača vina in to po najnižjih cenah, kakor tudi za dobro in ceneno kuhinjo. V hiši so popolnoma v najmodernejšem stilu napravljena prenočišča z največjo snago in točno postrežbo. Hlevi za konje se otvorijo po vsesokolskem zletu. Za obilni poset se priporoča

A. Kajfež.

Stanovanje v Mariboru

obstoječe iz 3. sob, kuhinje in pritlikin, elektrika in plin v mirni, drevoredni Tattenbachovi ulici (blizu sodišča, Narodnega doma, nedaleč od Glav. Trga)

zamenjam za enako v Ljubljani

vsled preselitve za takoj. Ponudbe pod »Zamenjava« na upravo lista.

RAZGLAS!

Krovni mojster Fran Fujan, Ljubljana, Illovičeva št. 48 ob Dolenjski cesti

izvršuje vsakovrstna nova krovna dela s korantom, eternitom, skalco, opeko, lepenko in lesnim cementom itd. Istotako sprejema popravila raznih starih streh. Na zahtevo tudi zalaga z zgoraj navedenim blagom. Delo preiskušeno, solidno in po najnižjih dnevnih cenah.

poslovodjo

za našo strugarjo. Ponudbe naj se pošljejo na Osječka ljevaonica željeza i tvornica strojeva d. d. Osijek.

Inserati v »JUGOSLAVIJI« imajo velik uspeh!

Zvezna tiskarna in knjigarna

V LJUBLJANI - Wolfova ulica št. 1.

Poštni predal 74. Telefon 359.

Izvršuje vsa tiskarska dela po konkurenčnih cenah ter se za cenjena naročila najtopleje priporočamo.

Zahtevajte proračun!

Točna postrežba!